

Introducció: la història, l'estudi del passat

1. La feina de l'historiador

La història és la ciència que investiga com vivien les persones d'altres èpoques i quins són els fets més destacats del passat. No només els països, les societats i els grans personatges formen part de la història. Tots vivim en una època i formem part de la història.

2. Les fonts

Per estudiar el passat, cal llegir i interpretar les restes que han deixat els nostres avantpassats. Aquestes restes són les **fonts** que estudien els historiadors per reconstruir la història.

Els historiadors i historiadores fan servir diferents tipus de fonts per investigar el passat i per provar les afirmacions que fan en els seus escrits.

1. Situar el que s'estudia	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Quan</i> va passar? • <i>On</i> va passar?
2. Els fets	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Què</i> va passar? • <i>Per què</i> va passar? • <i>Quines conseqüències</i> va tenir?
3. La forma de vida	<ul style="list-style-type: none"> • Com es <i>governaven</i> les societats? • Quins grups formaven la <i>població</i>? • Amb quines <i>activitats econòmiques</i> es guanyaven la vida? • Quins <i>objectes</i> feien servir? • Com es <i>divertien</i>?
4. Mentalitats i art	<ul style="list-style-type: none"> • Tenien <i>creences religioses</i> o d'una altra mena? • Quines <i>manifestacions artístiques</i> feien?

	Fonts primàries	Fonts secundàries
	Contemporànies als fets dels quals s'informa	Posteriors als fets dels quals s'informa
Fonts orals	Entrevistes als testimonis del passat.	
Fonts escrites	Documents escrits (llibres, tractats, discursos, diaris, inscripcions...).	
Fonts iconogràfiques	Imatges (fotografies, pintures, escultures...).	
Fonts materials	Objectes (roba, eines, armes, edificis...).	

Analitzar un objecte i classificar-lo

Analitzar un objecte del passat implicarà investigar aspectes com ara aquests:

1. **Què és?** Què t'ho fa pensar?
2. Quin **poble** del passat el va elaborar? Què t'ho fa pensar?
3. Per tant, de quina **època** deu ser aproximadament?
4. **Com és** (forma, material de què està fet, decoració...)?
5. **Com es va elaborar?**
6. Sobre quins **aspectes** del passat ens informa (fets, govern, població, economia, oci, eines, mentalitats o art)?
7. Per a què creus que **servia**?
8. Per a què **serveix ara**?

1. ●●● Observa la fotografia i analitza aquest objecte seguint les pautes que t'hem donat a la fitxa.

2. ●●● Classifica aquest objecte.

- És una font primària o secundària? Justifica l'opinió.
- És una font oral, escrita, iconogràfica o material? Per què?

3. Important! No perdre's en el temps

Els historiadors han de datar tan exactament com poden els aspectes que estudien. Si és possible, n'esbrinen l'any exacte: per exemple, sabem que l'últim emperador romà va ser derrotat l'any 476. Però molt sovint no tenim prou dades per establir una data exacta i per això es fan servir períodes més amplis: la **dècada**, el **segle** o el **mil·lenni** en què va passar un fet concret.

Si no en sabéssim la data, no seríem capaços d'establir l'ordre en què es van succeir els esdeveniments, ni **diferenciar-ne les causes** (que passen abans) **de les conseqüències** (que passen després). A més, seria impossible elaborar un **relat ordenat** del passat, per la qual cosa no tindria sentit.

El sistema vigent avui dia a gairebé tot el món per mesurar el temps és l'anomenada **era cristiana**. Segons aquest sistema, l'any 1 coincideix amb el naixement de Jesucrist. Tot el que va passar abans d'aquesta data diem que va passar **abans de Crist (aC)** i el que va succeir després diem que va passar **després de Crist (dC)**. Si una data no va seguida de cap d'aquestes dues expressions, vol dir que va passar després de Crist.

Cada civilització estableix la seva manera de mesurar el temps. Per exemple, els romans comptaven el temps a partir de la fundació de Roma: per a ells, aquella data era l'any 1, que es correspon amb el 753 aC del nostre calendari.

4. Les edats de la història

Els historiadors han dividit la història en períodes: la **prehistòria**, l'**edat antiga**, l'**edat mitjana**, l'**edat moderna** i l'**edat contemporània**. L'inici de cada període el marca un esdeveniment important que va significar un canvi en la manera de viure.

No obstant això, cal tenir en compte que aquesta classificació va ser establerta per historiadors europeus. Per això és una periodització que s'ajusta bé a la història europea, però no a la història de la resta del món.

Recordar les nocions temporals

3. ● Quins anys pertanyen a cada segle? Completa el quadre.

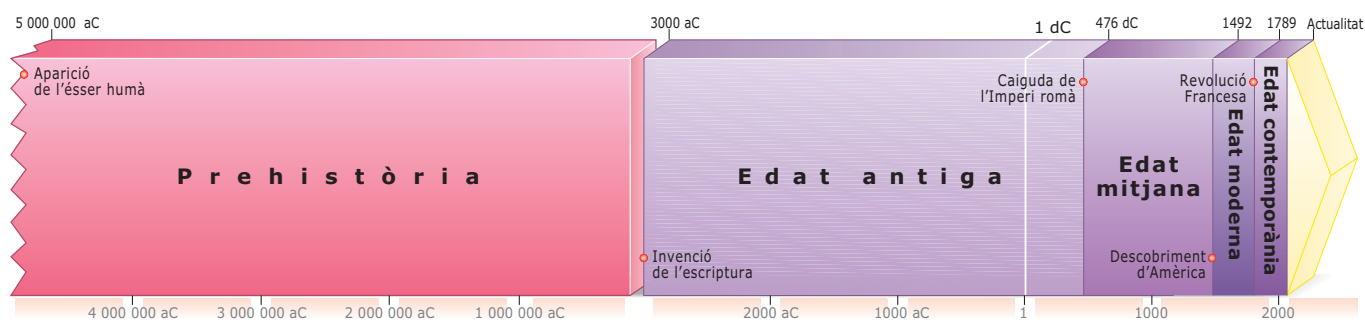
Segles	Anys
I	De l'any 1 a l'any 100.
II	

4. ●● Indica el segle al qual pertanyen els anys 1235, 345, 1945, 43, 112, 827, 1200 i 2005.

5. ●● Posa exemples d'anys que corresponguin als segles següents: I, VII, X, XIII, XX.

6. ●●● Ordena de la més antiga a la més moderna les dates següents:

- 1000 aC
- 1000 dC
- 700 aC
- 500 aC
- 1 dC
- 525 aC
- 1025 dC
- 600 aC

Interpretar línies del temps

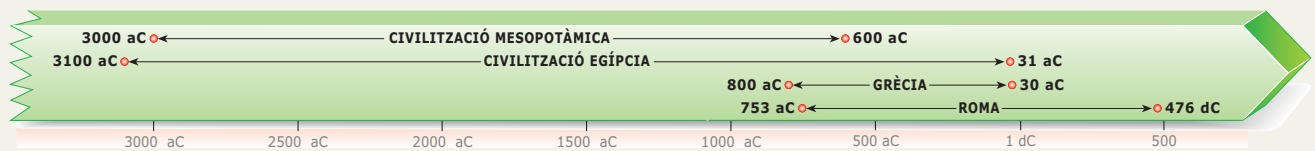
La **línia del temps** o **eix cronològic** és una imatge que representa el temps. Les línies del temps ens permeten observar ràpidament la durada de les

diverses etapes del passat, l'ordre en què es van succeir els fets i les etapes a què pertanyen.

7. ●●● Observa la línia del temps corresponent a les edats de la història de la pàgina anterior i completa la taula.

	Data d'inici	Fet que en va marcar l'inici	Data que en va marcar el final	Durada
Prehistòria				

8. ●●● Observa aquesta línia del temps i explica quins pobles van viure en l'edat antiga. Esmenta'ls del més antic al més modern.

Elaborar línies del temps de diversos aspectes

Recorda com has de fer una línia del temps.

1. Agafa un full quadriculat o mil·limetrat.
2. Traça-hi un rectangle. Escriu a l'extrem esquerre del rectangle la data més antiga i a l'extrem dret la data més moderna.
3. Divideix el rectangle proporcionalment. Tria intervals diferents segons el període que hi vols representar. Si és un període llarg, has de dividir la línia en mil·lennis o en segles. Si és un període més curt, divideix-la en dècades o en anys.
4. Anota els fets, dates, etc., en el lloc que els correspon d'acord amb la data en què van passar.
5. Si l'època que has representat es divideix en diverses etapes, pots pintar cada etapa d'un color diferent.

9. ●●●●● Elabora una línia del temps sobre monuments de la prehistòria i l'edat antiga.

- Quina és la data d'inici de la línia del temps? I la data que en marca el final?
- Quines etapes hi distingiràs? Quines dates corresponen a cadascuna?
- Situa aquests moments on correspongui.

10. ●●●●● Què recordes del curs passat? Fes una línia del temps amb els principals esdeveniments i personatges que vas estudiar a 1r d'ESO.

5. També és fonamental orientar-se en l'espai

La història no només s'esdevé en el temps, sinó també en un lloc concret, més o menys ampli. Per això, quan estudiem un fet, una civilització..., també hem de situar-lo en l'espai. Per facilitar aquesta feina es fan els **mapes històrics**.

El mapes històrics poden reflectir diferents aspectes d'una civilització o època: l'extensió i límits d'un estat del passat; l'evolució que ha experimentat al llarg del temps, i aspectes relacionats amb l'economia, la religió o l'art, per exemple.

Interpretar mapes històrics estàtics i dinàmics

Els **mapes estàtics** reflecteixen un moment concret del passat. Els **mapes dinàmics** reflecteixen l'evolució d'un fenomen.

11. ● Analitza el mapa A.

- Quin territori representa?
- En quina època? Com ho saps?
- Quin és el tema del mapa?

12. ● Analitza el mapa B. Respon les mateixes preguntes.

13. ●● Compara els dos mapes.

- Per què creus que en el mapa A s'ha fet servir només un color i en el mapa B s'han utilitzat tres colors diferents per representar la informació?
- Quin mapa et proporciona més informació? Quin és més complicat de llegir?

14. ●●● Descriu el mapa B.

- On se situa l'origen de l'Imperi romà?
- Quines tres etapes es diferencien en la història de la Roma antiga? Sabries dir-ne alguna cosa de cadascuna?
- Per on es va estendre l'Imperi romà durant l'època de la República? I durant l'Imperi?
- En quin continent podríem trobar empremtes romanes? Per què?
- Quins accidents geogràfics s'han representat en el mapa? Per què creus que s'ha fet així?

